

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHEMENDAM-VOORBURG

Datum 2 juli 2013

Onderwerp Raadsbrief: Voortgangsrapportage wijkverenigingen

Categorie B

Verseonnummer 870257 / 875556

Portefeuillehouder De heer Rensen

Behandeld door De heer Van Elk

1. Samenvatting

Bij de voorjaarsnota 2011 is besloten de subsidie aan de wijkorganisaties met ingang van januari 2013 volledig te beëindigen. Voor de jaren 2013 en 2014 is nog wel een afbouwbedrag beschikbaar gesteld. In september 2012 en in maart 2013 zijn er met alle afzonderlijk gesprekken gevoerd om de gevolgen van deze maatregel en de verwachtingen van de wijkorganisaties te monitoren. Met deze tussenrapportage wordt verslag uitgebracht van de eerste bevindingen m.b.t. de situatie en toekomstige perspectieven van de wijkorganisaties. Het betreft een relatief beleidsarme rapportage; in de loop van 2013 zal een meer beleidsinhoudelijke notitie aan u worden gepresenteerd waarin wordt gegaan op de gewenste positie van voorzieningen in de wijken, in het licht van de sociale structuurvisie en de decentralisaties. Aan de wijkorganisaties is de mogelijkheid geboden om op de gepresenteerde bevindingen over hun organisatie te reageren.

2. Inleiding

Wij hebben u toegezegd in gesprek te blijven met de wijkorganisaties om de voortgang van het beëindigen van de subsidie te monitoren en tevens uw raad op de hoogte te houden van de effecten van de maatregel. Deze rapportage beschrijft de voortgang, knelpunten en de risico's van de beëindiging van de subsidie aan wijkverenigingen. Tenslotte wordt een eerste aanzet gegeven voor een toekomstig beleids- en afwegingskader voor de rol die wijkvoorzieningen en wijkverenigingen in de toekomstige sociale structuur van onze gemeente kunnen vervullen. In de loop van dit jaar zal een meer uitgebreide beleidsnotitie hierover aan uw raad ter besluitvorming worden aangeboden. Hierbij zullen dan ook de te verwachten (negatieve) effecten van de subsidie beëindiging op de huurinkomsten van de leegkomende accommodaties worden betrokken.

3. Stand van zaken

Bestaande beleid tot 2011

Tot 2012 ontvingen de wijkorganisaties de volgende subsidies:

-100% van de huur die zij voor hun accommodaties betalen;

-een bijdrage van € 10.00 voor ieder gezinslidmaatschap;
Wijkorganisaties die hun pand van de gemeente huren betalen hiervoor het maatschappelijk huurtarief van € 83 p/m²

Bij de voorjaarsnota 2011 is besloten de subsidie aan de wijkorganisaties per 2013 volledig te beëindigen. In de Voorjaarsnota 2011 is deze subsidie beëindiging beargumenteerd vanuit het gegeven dat het hier niet om een wettelijke taak gaat en dat private verenigingen in principe zichzelf moeten kunnen bedruipen, zonder een structurele bijdrage van de gemeente, anders dan via een tegen maatschappelijke huurtarieven beschikbaar gesteld pand of accommodatie. De leden van verenigingen zijn primair verantwoordelijk voor het in stand houden van de eigen vereniging.

Voor de jaren 2013 en 2014 is nog wel een afbouwbedrag beschikbaar gesteld. Dit afbouwbedrag is als volgt opgebouwd: twee derde van het subsidiebedrag 2012 voor het jaar 2013 en een derde van het subsidiebedrag 2012 voor het jaar 2014.

De beëindiging van de subsidie en de afbouwregeling is weergegeven in onderstaand financieel overzicht:

	*	huurkosten 2011	subsidie 2011	afbouw sub 2013	afbouw sub 2014	2015
Wijkvereniging Essesteijn	1	45.624	52.294	34.863	17.432	0
Stichting Grote Driehoek	2	46.000	48.970	32.647	16.324	0
Wijkvereniging Voorburg West	1	31.752	35.772	23.848	11.924	0
Wijkvereniging Damsigt	3	5.732	8.692	5.795	2.898	0
Wijkvereniging L'dam-Zuid	1	23.300	26.940	17.960	8.980	0
Wijkvereniging Oud-Zuid	1	12.933	13.763	9.176	4.588	0
Wijkvereniging De Heuvel	1	16.451	19.061	12.708	6.354	0
Wijkvereniging Nw Duivenvoorde	1	13.008	18.618	12.413	6.207	0
Wijkver. t Lien	2	58.053	60.603	40.402	20.201	0
Dorpshuis Stompwijk	4	48.245	55.745	32.164	16.082	0
Totalen		301.098	340.458	221.976	110.990	0

- 1 huren van de gemeente
- 2 huren van woningcorporatie
- 3 pand is eigendom
- 4 gaat over in Kulturhus

Evaluatie van de voorlopige bevindingen

Uit het bijgevoegde overzicht blijkt dat er sprake is van een divers beeld. Een aantal wijkverenigingen zal zonder structurele subsidie niet voort kunnen bestaan. Sommigen beschikken

nog over reserves die echter ook hooguit een of twee jaar soulaas geven. Het gaat bij deze verenigingen echter niet alleen om een financieel probleem, maar ook om andere voorwaarden voor overleving, zoals een gebrek aan voldoende (nieuwe) bestuurskracht en vrijwilligers en/of een relatief gering aantal leden/gebruikers in de wijk. Meestal gaat het dan ook om gering aantal activiteiten per week. In die situaties kan betwijfeld worden of er (nog) behoefte is aan een wijkvereniging in die wijk. In ogenschouw moet bovendien worden genomen dat er in onze gemeente relatief veel plaatsen voor ontmoeting en sociale activiteiten beschikbaar zijn. Een aantal wijkverenigingen ziet echter wel voldoende basis om - gegeven de nieuwe situatie van het wegvallen van structurele subsidies - voort te bestaan. In enkele gevallen (Essensteijn en Voorburg-Noord) wordt die nieuwe basis onder andere gevonden in het aansluiten bij nieuwe functies in het kader van het gemeentelijke sociale en Wmo beleid. In andere gevallen wordt het verdienmodel aangepast, door hogere contributiebijdragen, hogere prijzen voor consumpties en hogere tarieven voor activiteiten te vragen of door op zoek te gaan naar nieuwe samenwerkingspartners. Het zal van de ondernemingskracht en bestuurskracht afhangen of men hierin zal slagen. Maar kansen om voort te bestaan lijken er in dat geval zeker te liggen.

Aanzet voor toekomstig beleid

In de voorjaarsnota 2011 is gesteld dat er een heroriëntatie zal plaatsvinden op de wijze waarop inwonersvoorzieningen en activiteiten op wijkniveau in de toekomst vorm zullen krijgen. Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen die van betekenis zijn voor de rol van welzijnvoorzieningen zoals wijkorganisaties in de toekomst.

-Leidschendam-Voorburg is een sterk vergrijzende gemeente. Inwoners van 75 jaar en ouder hebben een verhoogd risico op verlies van hun zelfredzaamheid. De verwachting is dat het aantal inwoners van 75 jaar en ouder van nu 10% toe zal nemen tot 15% in 2040. In bijlage 1 is te zien waar momenteel de meeste ouderen wonen. (wijkatlas 2012). Dat betekent dat er - zeker in de wijken met de meeste ouderen - behoefte blijft aan laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en wijkgebonden activiteiten, die een functie vervullen in het kader van de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente in het kader van de Wmo. Daarvoor kan echter ook steeds meer een beroep worden gedaan op de bestaande wijk- en dienstencentra (van Woej) en op de wijkgerichte ontmoetingsfuncties van zorgcentra van Florence en WZH.

-Een van de belangrijkste redenen voor de decentralisatie van de AWBZ extramurale begeleiding is dat het beroep op de huidige AWBZ als verzekerd recht op zorg steeds groter is geworden en zal moeten worden beperkt. Ook is er sprake van een toenemende scheiding van wonen en zorg waardoor steeds meer ouderen zelfstandig in de wijk zullen blijven wonen. Bij de decentralisatie van langdurige zorg naar gemeenten gaat men ervan uit dat de gemeente de behoefte aan persoonlijke begeleiding en andere preventieve maatregelen, door via collectieve voorzieningen welzijn en zorg dichterbij te brengen, effectiever en efficiënter kan uitvoeren.

In de loop van dit jaar zal een beleidsinhoudelijke visie op de rol en betekenis van voorzieningen op wijkniveau worden uitgewerkt en aan de raad gepresenteerd. Ook over de behoefte en

mogelijkheden aan wijkgebonden centra voor dagopvang voor (licht demente) ouderen en andere Wmo ondersteuningsfuncties is dan meer bekend. Ten slotte is er dan ook meer helderheid over de toekomstige financieringsmogelijkheden in het licht van de decentralisaties van rijkstaken.

1^e gesprek met de wijkorganisaties

Eind september 2012 heeft er met de besturen van alle afzonderlijke wijkorganisaties bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Deze gesprekken hadden ten doel:

- de feitelijke consequenties van het genomen besluit nogmaals onder de aandacht te brengen
- te kijken in hoeverre organisaties al anticiperen op de toekomstige nieuwe financiële situatie
- te kijken hoe organisaties zelf hun toekomst zien
- te vragen of zij voor maart 2013 hun visie en plan voor de toekomst toe willen sturen zodat dit besproken kan worden tijdens een vervolg gesprek half maart 2013

Met stichting Dorpshuis hebben wij in het kader van de realisatie van het Kulturhus een apart traject bewandeld. Omdat u hierover al separaat bent geïnformeerd (verseon 821557), blijft stichting Dorpshuis buiten deze rapportage.

Bevindingen:

- de meeste organisaties waren goed doordrongen van de feitelijke consequenties van het genomen besluit. Doordat de maatregel financieel pas in 2013 voelbaar is, hadden anderen nog geen beeld. Een enkeling verwachtte dat de gemeente terug zou komen op het bezuinigingsbesluit.
- vier organisaties hadden al maatregelen getroffen door diverse prijzen te verhogen om hierdoor meer inkomsten te genereren.
- vijf organisaties zien met angst de toekomst tegemoet en verwachten uiteindelijk niet te kunnen blijven bestaan twee organisaties twijfelen hier sterk en twee anderen hopen dat zij kunnen blijven bestaan.

Zie bijlage 2 voor een overzicht van de bevindingen van september 2012

2^e gesprek met de wijkorganisaties

In maart 2013 heeft er met alle afzonderlijke wijkorganisaties wederom bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Voorafgaande aan deze gesprekken hebben zeven organisaties hun plan aangeleverd. Het gesprek in maart jl. had ten doel:

- het bespreken van het ingediende plan
- te kijken in hoeverre organisaties anticiperen op de toekomstige nieuwe financiële situatie
- te kijken of en hoe organisaties aansluiting bij de sociale structuur visie zoeken
- te kijken hoe organisaties aan de hand van hun plan zelf hun toekomst zien
- kijken wat zij van de gemeente vragen

Bevindingen:

- meerdere organisaties hadden van te voren een plan opgesteld en ingediend.
- alle wijkorganisaties hebben maatregelen genomen om extra inkomsten te genereren door het aanpassen van tarieven of zijn hiermee bezig
- in de visie van één wijkvereniging (Essesteijn) wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de sociale structuurvisie.
- de meeste wijkorganisaties hebben door het opstellen van een plan een beter inzicht gekregen in de aard en de omvang van de problematiek.
- vijf wijkorganisaties verwachten dat zij zonder financiële bijdrage van de gemeente niet door kunnen gaan. Twee hebben hierover nog geen helder beeld en twee anderen denken een nieuwe manier gevonden te hebben om door te kunnen gaan.

Zie bijlage 3 voor een overzicht van de bevindingen van maart/april 2013

Aandachtspunten

Stichting De Grote Driehoek ziet op eigen kracht geen kans om haar ontmoetingsgerichte activiteiten in de toekomst vanuit de Driesprong in Voorburg Noord voort te zetten. De in de wijk gevestigde Stichting De Koning heeft echter belangstelling getoond om vanuit deze locatie commerciële en maatschappelijke wijkgebonden activiteiten aan te bieden en is daartoe een bestuurlijke samenwerking aangegaan met stichting De Grote Driehoek. Daarmee lijken de sociale ontmoetingsmogelijkheden in en een gezonde exploitatie van wijkcentrum De Driesprong veilig gesteld te kunnen worden. Een activiteiten- en exploitatieplan wordt thans verder uitgewerkt. Omdat Voorburg-Noord een aandachtswijk is, zal de gemeente bij dit activiteitenplan betrokken worden.

Wijkvereniging Nieuw Duivenvoorde zit in een pand dat vanuit de vastgestelde visie Heuvelweg dient te verdwijnen. Amovering van dit pand zal op zijn laatst geschieden op het moment dat de Trampoline school haar nieuwbouw betreft en daarmee de gehele Heuvelwegstrook ter hoogte van Duivenvoorde vrij moet komen voor herinrichting. Wij denken dat door samenwerking aan te gaan met de Stichting Duivenvoorde (ouderenhuisvesting) en de activiteiten te verplaatsen naar het voormalige Dienstencentrum Noord, iets verderop in de wijk, voortzetting van de ontmoetingsfunctie in de wijk, zowel overdag als 's avonds overeind kan blijven.

Wijkvereniging De Heuvel zit in een gedateerd pand dat onderdeel is van een herstructureringsgebied. Vanuit oogpunt van de opgestelde ruimtelijke visie De Heuvel, de Buurtvisie De Groene Heuvel 2013-2040 en het gemeentelijk afstootbeleid is het wenselijk om hun pand 't Heuvelhonk, dat geen cultuurhistorische waarde heeft, te amoveren. Met wijkvereniging De Heuvel vindt overleg plaats over mogelijkheden tot verhuizing naar een andere locatie in de wijk. De wijkvereniging denkt door een verveelvoudiging van de contributie de gevolgen van de

subsidieafbouw volledig te kunnen opvangen.

Wijkvereniging de Blauwe Tram ('t Lien/De Rietvink) huurt sinds 2010 een nieuw pand van Wooninvest aan de Oude Trambaan. Zeker is dat de wijkvereniging alleen het niet redt. Bij de ontwikkeling van dit pand heeft de gemeente zich garant gesteld voor de huurinkomsten gedurende de eerste 10 jaar. Het kunnen voortbestaan van deze voorziening als wijkvoorziening is alleen geborgd als er (betalende) maatschappelijke of commerciële huurders bijkomen, die overdag het gebouw gaan gebruiken. In de loop van dit jaar moet blijken of er dergelijke nieuwe gebruikers kunnen worden aangetrokken.

4. Analyse en aanbevelingen

Wijkvereniging Essesteijn

Uit de door de wijkvereniging aangeleverde jaarcijfers 2012 blijkt dat zij, indien de subsidie buiten beschouwing wordt gelaten, dat jaar een tekort had van € 16.000 (inkomsten € 100.000 uitgaven € 116.000). Nu en in de komende tijd neemt de wijkvereniging diverse maatregelen om op de uitgaven te bezuinigen en meer inkomsten te genereren. Verondersteld mag worden dat dit zal leiden tot een afname van het tekort. Een stijging van het tekort zoals de wijkvereniging in de meerjarenbegroting laat zien tot € 25.000 in 2016 is dan ook niet logisch. Eerder zouden de maatregelen moeten leiden tot een halvering van het tekort. De dienstverlening en vele sociale activiteiten, een te voorzien klein tekort en het nadrukkelijk zoeken naar aansluiting bij de sociale structuurvisie en de decentralisaties, vergroot het toekomstperspectief en overlevingskans van de wijkvereniging Essesteijn. Er zal dan wel aangesloten moeten worden bij activiteiten die vanuit het gemeentelijke Wmo beleid van betekenis worden geacht.

Stg De Grote Driehoek

De activiteiten georganiseerd door stichting De Grote Driehoek zijn recreatief van aard. Het bestuur heeft aangegeven dat zij geen mogelijkheden zien om zelfstandig door te gaan. Het voortbestaan van de activiteiten komt hiermee in gevaar. Het initiatief van de recent opgerichte stichting De Koning om hier commerciële naast zorg- en welzijnsactiviteiten te willen organiseren, is een prima ontwikkeling en verdient medewerking. De belangen van alle partijen, stichting De Grote Driehoek met de gebruikers, stichting De Koning en gemeente, dienen zeker gesteld te worden. Hiertoe hebben reeds gesprekken plaatsgevonden tussen stichting De Koning, het huidige bestuur van stichting De Grote Driehoek en de gemeente.

Wijkvereniging Voorburg West

In Agora worden voornamelijk cursussen aangeboden. Deze worden door zelfstandig opererende cursusleiders gegeven onder auspiciën van Agora. Open inloop en ontmoeting zijn door gebrek aan belangstelling niet van de grond gekomen. Zij speelt dan ook geen rol bij de SSV. Agora wil voor haar toekomst aansluiting zoeken bij de achtertuin waarin Forum Hadriana ligt. De gedachten van wijkvereniging Voorburg West gaat uit naar een uitbreiding van de functie van het gebouw als

informatie/bezoekerscentrum. Zij zou hiervoor de naastgelegen jongerenlocatie extra willen huren. Per 2015 voorziet Agora in de huidige situatie een structureel tekort van € 7.300. De extra huur voor de naastgelegen locatie (Fonteinburglaan 9) bedraagt € 19.256 per jaar (prijspeil 2013). Het is zeer onwaarschijnlijk dat de extra activiteiten die dan mogelijk zijn, dit huurbedrag en het eerder genoemd structureel tekort zullen dekken. Bovendien is er vanuit andere beleidsterreinen ook belangstelling voor het gebruik van deze voormalige jongerenlocatie.

Wijkvereniging Damsigt

Deze wijkvereniging is de enige wijkvereniging die beschikt over een pand in eigendom. Het pand is in 1997 van de gemeente gekocht. Op koper rust een terugleveringsplicht aan de gemeente tegen de aldan geldende boekwaarde. De activiteiten hebben nu geen directe relatie met de SSV, wel is de wijkvereniging haar rol in deze aan het verkennen. De verwachting is dat de wijkvereniging zich aan de nieuwe financiële situatie kan aanpassen. Echter, indien de grote medegebruiker (kinderopvang) onverhoopt wegvalt en er geen andere partij gevonden wordt om de inkomsten hieruit te compenseren, zal het voortbestaan van de wijkvereniging acuut in gevaar komen.

Wijkvereniging Leidschendam-Zuid

De wijkvereniging zegt diverse maatregelen te treffen om het wegvallen van de subsidie-inkomsten te compenseren en hoopt een grote medegebruiker voor overdag te kunnen vinden. Zonder rekening te houden met de toegekende afbouwbedragen laat de begroting 2013 een tekort zien van € 21.660 en die van 2014 een tekort van € 23.825. De wijkvereniging vraagt van de gemeente een blijvende maandelijkse bijdrage van € 1.000. Ook met deze financiële bijdrage is het zeer de vraag of de wijkvereniging in staat is om in de toekomst tot een sluitende exploitatie te komen. Het bestuurlijk kader is zeer beperkt, Samengaan met de wijkvereniging Oud-Zuid is geen optie.

Wijkvereniging Oud-Zuid

Wijkvereniging Oud-Zuid heeft door haar ligging een zeer klein verzorgingsgebied. Wel is er sprake van een relatief groot ledenaantal. Het zal dan ook moeilijk zijn om het wegvallen van de subsidie (€ 13.763) door het genereren van extra inkomsten te compenseren. Door het nemen van diverse maatregelen hebben zij het begroot tekort voor de komende jaren terug weten te brengen tot ca € 6.000. Zij zoeken nog naar andere bronnen van inkomsten. Het is de vraag of de wijkvereniging in staat is tot een sluitende exploitatie zonder subsidie te komen. Samengaan met de wijkvereniging Leidschendam-Zuid is voor de beide verenigingen geen optie.

Wijkvereniging De Heuvel heeft een exploitatieplan opgesteld waardoor het voor hun financieel mogelijk is ook zonder subsidie de activiteiten voort te zetten. Deze wijkvereniging heeft wel een ander probleem. De wijkvereniging zit in een gedateerd pand dat onderdeel is van een herstructureringsgebied. Vanuit oogpunt van de opgestelde ruimtelijke visie De Heuvel, de Buurtvisie De Groene Heuvel 2013-2040 en het gemeentelijk afstootbeleid is het wenselijk om het

pand, dat geen cultuurhistorische waarde heeft, te amoveren. Dit is de wijkvereniging eind april voorgelegd. De wijkvereniging gaat samen met de gemeente kijken naar alternatieve ruimte waar zonder subsidie de vereniging kan worden voortgezet.

Wijkvereniging Nieuw Duivenvoorde zit in een pand dat vanuit de vastgestelde visie Heuvelweg dient te verdwijnen. Amovering van dit pand zal op zijn laatst geschieden op het moment dat de Trampoline school haar nieuwbouw betreft en daarmee de gehele Heuvelwegstrook ter hoogte van Duivenvoorde vrijkomt voor herinrichting. De wijkvereniging heeft uitgesproken niet te willen participeren in de nieuwbouw van de Trampoline school, maar heeft nog geen stappen ondernomen om in gesprek te gaan met stichting Duivenvoorde over (mede) gebruik van ruimtes daar. Tijdens het tweede overleg met de wijkvereniging hebben wij aangedrongen op het nemen van deze stap.

Wijkvereniging 't Lien, die sinds 2010 een nieuw pand van Wooninvest huurt, wordt door het wegvallen van de subsidie, het zwaarst getroffen. Zeker is dat zij het alleen niet redt. Naar aanleiding van het tweede gesprek is wijkvereniging 't Lien gevraagd zich te beraden over de mate van vrijheid en zelfstandigheid die zij op willen geven. Zij zijn van mening dat zij niet gebaat zijn met het afstaan van een deel van de accommodatie. Het permanent inleveren van een deel van de ruimte, betekent ook verlies van activiteiten en dus inkomsten. Wel staan zij open voor medeverhuur aan andere organisaties op basis van dagdelen, mits hier een bedrag tegenover staat waar ze wat mee kunnen.

4. Financiële toelichting en risico's

Wijkvereniging 't Lien huurt een pand aan de Oude Trambaan 51 te Leidschendam van WoonInvest. De gemeente staat tot en met 2020 garant staat voor de huurinkomsten. De wijkvereniging alleen zal het niet redden. Op het financieel risico voor de gemeente gedurende de garantieperiode kan gestuurd worden door:

- A het vinden van vast grote medegebruikers naast de wijkvereniging;
- B het aanvullen van het tekort van de wijkvereniging gedurende de garantieperiode;
- C het vinden van een andere commerciële gebruiker voor dit pand.

De gemeente zal een standpunt in moeten nemen.

Wijkvereniging Damsigt heeft haar pand in 1997 van de gemeente gekocht. Op de wijkvereniging rust een terugleveringsplicht aan de gemeente tegen de alsdan geldende boekwaarde. (boekwaarde 1997 249.875,00 gulden tegen een afschrijving van 2,5% per jaar).

5. Communicatie

Met iedere wijkorganisatie afzonderlijk heeft twee maal bestuurlijk overleg plaatsgevonden. De bevindingen zoals weergegeven in bijlage 2 en 3 zijn de wijkorganisaties half mei voorgelegd. Met de wijkorganisaties is afgesproken in het najaar weer bijeen te komen.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. ing. J. Eshuis
secretaris

drs. J.W. van der Sluijs
burgemeester

Bijlage(n) bestemd voor de raad:

Registratiekenmerk: 870361

Onderwerp: Bijlage voortgangsrapportage wijkverenigingen